

SLUTRAPPORT SUSTAINABLE PROGRESSION

Innehållsförteckning

<i>Inledning</i>	3
Bakgrund.....	3
Omvärldsanalys.....	3
Arbetsätt.....	3
<i>Resultat</i>	5
Synliggörande av hinder.....	5
Ekonomiskt utsatta.....	5
Strukturpåverkan.....	5
Diskriminering.....	6
<i>Användande av resultat</i>	7
Metod.....	7
Andra aktörer och hur deras medverkan kan tänkas bidra till att lösa problemet.....	7
Strukturpåverkan.....	7
Diskriminering.....	8
Summering av användande av resultat.....	8
Prioriterade insatser som förstudiens resultat kan bidra till.....	8
<i>Ett framtida projekts koppling till ESF+</i>	9
Projektinnehåll.....	9
Projektägarskap.....	9

Inledning

Det västsvenska ESF kontoret utlyser förstudiemedel för att ge möjlighet för organisationer att göra ett undersökningsarbete som kan tjäna som ett underlag inför en kommande projektansökan för ett genomförandeprojekt. ESF har tillsammans med Västra Götalandsregionen och Region Halland identifierat att det behövs fler och kanske bättre arbetssätt för att kunna inkludera ALLA och vill med denna utlysning se ett fokus på hur arbetet skulle kunna utvecklas inom denna specifika inriktning h), uppmuntra aktiv inkludering i syfte att främja lika möjligheter, icke-diskriminering och aktivt deltagande samt förbättra anställbarheten, särskilt för missgynnade grupper.

Bakgrund

Som Samordningsförbund har vi en bred erfarenhet av att arbeta med individer som ofta står långt ifrån arbetsmarknaden och har en komplex problembild men vi har identifierat att, trots vår breda erfarenhet, har vi svårt att nå alla och då speciellt individer som är utomeuropeiskt födda och individer med en missbruksproblematik. Vi har som förbund 12 individinriktade projekt igång där målgruppen är alla som står långt ifrån arbetsmarknaden och har en komplex problematik. Vi arbetar dessutom i det skaraborgsgemensamma ESF-projektet Cresco Create med samordnade och samtidiga insatser. Trots den breda målgruppen och den samordning som redan sker ser vi att det finns grupper av individer som vi har svårt att nå. Därför ställer vi oss också frågan om vissa grupper är missgynnade och om vi ska vi kunna nå fler och allra helst alla, så behöver vi undersöka varför vi inte gör det.

Vi kan av etiska skäl inte mäta och se om vissa grupper blir missgynnade men inom grupperna som erhåller försörjningsstöd och i grupper som är långtidsarbetslösa eller saknar offentlig försörjning är exempelvis utomeuropeiskt födda överrepresenterade men i våra insatser är de i motsats i minoritet. På samma sätt är de individer som saknar offentlig försörjning i minoritet i våra insatser.

Vi kan på samma sätt heller inte styrka att individernas progression mot arbete och studier är varaktig men i samtal och erfarenhetsutbyten uttrycks att personer alltför ofta misslyckas och återkommer till insatser.

Omvärldsanalys

Vi valde att vår omvärldsanalys skulle ta utgångspunkt i vilka hinder, behov och framgångsrika arbetssätt som fanns kopplat till de identifierade målgrupperna, utomeuropeiskt födda och individer med missbruk. Detta för att få syn på vad vi, i ett framtida genomförandeprojekt, behöver utveckla för att bättre nå dessa grupper, inkludera fler och för att kunna skapa en mer varaktig progression mot arbete eller studier.

Vi tittade också på vilka samverkansaktörer som skulle behöva adderas in och vad de i så fall skulle kunna bidra med i ett framtida genomförandeprojekt. Utifrån omvärldsanalysen kunde vi också formulera vilken eller vilka metoder som vi tror skulle vara framgångsrika för att lösa våra problem. En avstämning mot framtagna regionala och delregionala utvecklingsplaner gjordes och hur vårt arbete ligger i linje och gagnar de uppsatta målen och strategierna i dessa båda planer finns uttryckt i bilagan Koppling till regionala planer.

Arbetssätt

Vi har med hjälp av statistik, enkäter och intervjuer samt på olika gruppträffar fördjupat oss i problembilden. Många olika yrkesroller och kompetenser har inkluderats i arbetet så som enhetschefer anställda främst hos kommuner, Försäkringskassan eller Arbetsförmedlingen, rehabkoordinatorer från vården, samordnare i vårt

nuvarande projekt Cresco Creare, rektorer, ansvariga för SFI samt individer som ingår i Skaraborgs strategiska nätverk för integration.

Vi har säkerställt att vi arbetat jämställt, tillgängligt och icke diskriminerande genom att erbjuda träffar i lokaler som är anpassade och tillgängliga. Vi har låtit grupper få både lässtöd och IT-stöd vid besvarande av enkäter. Frågorna om diskriminering har utformats utifrån diskrimineringsgrunderna för att just synliggöra diskriminering och alla enkäter har besvarats anonymt.

Vi har också kartlagt regelverket kring individer med missbruk genom att samla in arbetsmarknadsenheternas drogpolicys. Samtliga AME-chefer har också tillfrågats om att ge sina reflektioner på kommunspecifikt framtagna statistik från Arbetsförmedlingen och då specifikt om långtidsarbetslösheten.

För att läsa mer om arbetssätt och hur vi mer ingående gått till väga hänvisas till Omvärldsanalysen.

Resultat

För en mer utförlig och detaljerad version av resultatet, se bilaga Omvärldsanalys.

Synliggörande av hinder

Vår omvärldsanalys har visat att vi har problem att nå fler grupper än bara de utomeuropeiskt födda och de med en missbruksproblematik. Den visar att, på grund av diskriminering så når vi inte kvinnor och unga i den utsträckning som vi önskar och på grund av strukturella hinder kring remittering, ser vi att de som saknar egen försörjning och sannolikt lever eller riskerar att hamna i en relativ fattigdom, inte heller nås av insatser i den grad som vi önskar.

Vidare i vårt undersökningsarbete uppger de vi ställt frågor till att psykisk ohälsa är den främsta orsaken till utebliven progression mot arbete eller studier även om det varierar något. Några upplever istället att språkförbistringar och sociala eller medicinska hinder är de främsta bakomliggande orsakerna. Vad som är grundorsaken är inte alltid så lätt att klargöra och många gånger i projekt Cresco Creare har BIP som kartläggning varit framgångsrikt för att se till hela individens livssituation och visa på individens behov av att också få hjälp med vardagliga och basala insatser.

När det gäller personer med missbruksproblematik så visar resultaten på samma som ovan att en kartläggning av hela livssituationen är viktig men här uttrycker många att det vore värdefullt att kunna erbjuda stöd och då gärna i form av en sysselsättning samtidigt som personen försöker att komma ur sitt missbruk. Hinder som identifierats är svårigheten att kunna ge vård samtidigt som individen ofta självmedicinerar. Ett annat hinder är regelverken som också gör det svårt att erhålla en sysselsättning innan man är helt fri från droger. Här finns ett intresse hos våra parter att prova på arbetssätt där man kan frångå och kanske komma förbi ovan beskrivna hinder.

Ekonomiskt utsatta

När vi studerat begreppet fattigdom så är resultatet att vi ser framförallt fyra av Skaraborgs kommuner med både relativ och absolut fattigdom, i en betydligt högre grad än riksgenomsnittet på 5-6%. I dessa fyra kommuner befinner sig runt 20% av den arbetsföra befolkningen i en fattigdom. Även här tror vi att en kartläggning av hela livssituationen gagnar upptäckten av individens ekonomiska situationen. Vi ser också att dessa individer ofta är just utomeuropeiskt födda, har missbruksproblematik eller helt saknar en egen försörjning, dvs finns i de grupper som vi har en ambition att bli bättre på att nå i ett framtida genomförandeprojekt.

Strukturpåverkan

I vårt arbete med att se på hur remitteringsförfarandet kan utvecklas har undersökningsarbetet kretsat kring hur vi skulle kunna få till en rutin där vården kan direktremittera till Samordningsförbundets olika insatser så att det inte dröjer tills dess att Försäkringskassan eller kommunen får kännedom om individens behov och först då kan remittera. Här är resultatet att vi vill testa detta i Hjo kommun tillsammans med lokal primärvård och därefter, i ett genomförandeprojekt, arbeta med att sprida detta arbetssätt till fler kommuner. Syftet är att kunna inkludera alla i våra insatser, även de som inte har en sjukpenninggrundande inkomst. Vi vill även testa detta för att minimera glapp och väntetider för individen.

Eftersom många med svag ställning på arbetsmarknaden också har en låg utbildningsnivå har vi adderat in representanter från regionens Folkhögskolor och rektorer ansvariga för både vuxenutbildning-specifikt yrkesutbildning samt rektorer från SFI. Här är resultatet att både Folkhögskolorna och rektorer inom SFI önskar vara med i ett framtida genomförandeprojekt för att testa nya former av motiverande insatser samt anpassade och kanske mer flexibla former av SFI.

Diskriminering

Av resultatet framkommer att diskriminering förekommer och att det finns individer som missgynnas utifrån diskrimineringsgrunderna. De vanligaste är kön, etnicitet, trosuppfattning, funktionsnedsättning samt ålder. Utöver diskrimineringsgrunderna framkommer även andra som upplevs bli diskriminerade, såsom personer med missbruk samt unga utan diagnos. Det blir alltså viktigt att arbeta med inkludering och tillgänglighet och att utveckla ett än mer fördomsfritt bemötande i ett framtida genomförandeprojekt. Arbetsgruppen framför att det är viktigt med konkreta, synliggörande och ögonöppnande metoder för att få syn på dolda fördomar. I undersökningsarbetet har det även framförts som viktigt att engagera arbetsgivare i utvecklingsarbete kring inkludering och fördomsfritt bemötande. Det räcker inte att individen har stärkt sin hälsa och förflyttat sig närmare arbetsmarknaden om inte det finns arbetsgivare som är beredda att ge dessa individer chansen. I ett framtida projekt blir det av yttersta vikt att jobba för att insatserna blir jämställda och att exempelvis kvinnor stegförflyttar sig i samma utsträckning som män.

Utifrån omvärldsanalysens resultat har därför vårt upplevda problem mynnat ut i följande formulering; "Samordningsförbundet Skaraborg har svårt att nå missgynnande grupper och skapa en mer varaktig progression mot arbete eller studier".

Användande av resultat

Förstudien har påvisat att det finns behov av att både, arbeta förebyggande med diskriminering, utveckla samverkan och addera in fler aktörer, att försöka påverka strukturer samt utveckla förutsättningar för att kunna ge parallella insatser inkluderat basala insatser. Detta för att vi ska kunna nå grupper som idag är missgynnade men också för att skapa en arbetsprocess där fler gör stegförflyttningar som leder till att progressionen mot arbete och studier blir mer varaktig.

Metod

Metoden som vi tror kan lösa vårt identifierade problem är BIP-metoden. Som kartläggningsverktyg tror vi att BIP:s progressionskort med tillhörande frågor kan tjäna detta ändamål väl, samtidigt som vi ser att vi behöver utveckla materialet så att det blir mer tillgängligt för alla, exempelvis utomeuropeiskt födda och individer med funktionsnedsättningar. En förutsättning för att kunna ge samordnade och parallella insatser i enlighet med metoden är att samverkan utvecklas, att fler enheter inom en kommun finns med, exempelvis utbildningsaktörer tillsammans med socialtjänst, liksom att även andra aktörer som ideella föreningar eller trossamfund knyts till arbetet.

Vi skulle också vilja utveckla BIP-metodens fokus på hur viktigt det är med handläggarens tro på individen och att kunna agera utifrån ett fördomsfritt bemötande. Om en handläggare inte tror att BIP-metoden kan användas på en person som exempelvis har svårigheter med svenska språket, hur ska samordnaren då kunna hitta kreativa lösningar för att personen ska kunna kartläggas och få ett optimalt stöd. Här vill vi ytterligare utmana våra handläggare genom diskussioner och övningar för att synliggöra fördomar och bristande tro på individen. Med ett tillåtande klimat i dessa diskussioner tror vi att det skulle kunna bidra till ökad medvetenhet. Nyfikenheten på varandras uppdrag behöver också öka och gränser som skapar hinder och väntetider behöver suddas ut.

Andra aktörer och hur deras medverkan kan tänkas bidra till att lösa problemet

Regionens Folkhögskolor med deras flexibla utbildningsutbud och den kommunala vuxenutbildning, specifikt SFI har identifierats som viktiga aktörer för att möta individers samlade behov och många gånger låga utbildningsnivå. Båda dessa aktörer har också sagts sig positiva till att vara med i ett framtida genomförandeprojekt och där kunna vara en insats parallellt till andra insatser. Insatser som diskuterats och som efterfrågas är olika former av motivationshöjande och på andra sätt studiefrämjande eller jagstärkande kurser och det kan Folkhögskolorna erbjuda. Det har även kommit förslag på att de reguljära utbildningarna exempelvis SFI, i högre grad behöver anpassas och kompletteras med alternativ pedagogik och/eller med mer praktiska inslag.

Strukturpåverkan

Även vården har identifierats som en viktig aktör att öka samverkan med. Om vården kan remittera direkt till våra insatser ser vi bättre möjligheter för att individer som saknar offentlig försörjning kan få det stöd och de hjälpinsatser som de kan ha behov av men vi tror även att det kan minimera väntetider och eventuella glapp mellan olika insatser dvs, bidra till en mer effektiv rehabiliteringsprocess som underlättar för snabbare stegförflyttningar.

Vi ser goda möjligheter att kunna pröva ett nytt remissförfarande i minst en av våra kommuner där behov, intresse och goda förutsättningar finns och sedan successivt utöka detta till fler kommuner i Skaraborg. Att både tillsammans med vården och kommunernas socialtjänst pröva att arbeta mer flexibelt avseende personer med missbruk är också något som vi skulle vilja göra. Motiverande sysselsättning/aktiviteter som avhåller från missbruket bör prioriteras och vi vill undersöka om det finns någon kommun i Skaraborg som vill testa detta i ett genomförandeprojekt. Vi har via kartläggning och intervjuer fått klart för oss att det finns regler som försvårar och som gör att det inte är fullt så lätt att arbeta flexibelt med insatser för denna målgrupp som vi trodde (först hade förhoppning om). Vår tanke är att personer med missbruk behöver ha någon drivkraft för att hålla sig ifrån missbruket och då är en meningsfull sysselsättning av stor betydelse. Vi skulle också vilja arrangera erfarenhetsutbyten där kommuner som arbetar flexibelt kan inspirera andra kommuner att göra detsamma.

Diskriminering

För att inkludera fler i våra insatser och öka individens möjligheter att nå egen försörjning ser vi också behov av att utveckla ett mer fördomsfritt bemötande. Vi har sett under förstudien att diskriminering förekommer och att vissa grupper därmed missgynnas och inte ens nås av våra insatser. I den insamling av data vi gör i vårt projekt Cresco Create kan vi se vilka insatser våra olika målgrupper får och varför de avslutas i projektet. Det går också att följa utifrån kön. Vi tänker oss att utveckla dessa uppföljningar i syfte att synliggöra eventuella skillnader mellan vad de erbjuds för insatser och vad de avslutas till samt föra en diskussion om detta kopplat till diskrimineringsgrunder, jämställdhet och tillgänglighet med våra parter.

Vi tänker oss att utveckla ett verksamhetsnära material som kan användas i både handläggargrupper, deltagargrupper men även till arbetsgivare. Eftersom diskriminering förekommer är det nödvändigt att arbeta även med mottagarledet och inte bara jobba för att stärka individens förutsättningar. Med hjälp av detta material tror vi oss kunna komma mer nära verksamheten och därmed öka tillgängligheten och både förebygga och främja arbetet med diskriminering och ett mer normkritiskt förhållningssätt.

Summering av användande av resultat

- Utveckla vårt arbete kring icke-diskriminering och fördomsfritt bemötande
- Utveckla samverkan och även inkludera in utbildningsaktörer
- Förenkla och fördjupa arbetet med BIP-metoden
- Pröva ett strukturpåverkande arbetssätt tillsammans med vård och socialtjänst gällande remittering och regelverk kring missbruk
- Utveckla ett arbete för att kunna mäta individers stegförflyttning och mer varaktiga progression mot arbete och studier

Prioriterade insatser som förstudiens resultat kan bidra till

Om ovan beskrivna insatser kan ingå i ett genomförandeprojekt bedömer vi att det projektet kommer kunna bidra till ett mer aktivt inkluderingsarbete, där grupper som idag missgynnas får åtkomst till insatser som gör att de kan göra stegförflyttningar mot ett mer hållbart arbetsliv. Det fördomsfria bemötande ökar och genom att ytterligare utveckla BIP-metoden kommer det ge tillgång till ett individualiserat stöd som med hjälp av både basala och arbetslivsinriktade insatser gör att individer får en mer varaktig progression mot arbete och studier.

Ett framtida projekts koppling till ESF+

Projektinnehåll

Genom att prioritera ett aktivt inkluderingsarbete där kunskap om diskrimineringsgrunder och vikten av ett mer fördomsfritt bemötande ges stort utrymme tänker vi oss kunna ge fler individer ökade möjligheter. Med hjälp av ett strukturerat arbete gällande remitteringsförfaranden och tolkning av rådande regelverk hoppas vi också kunna remittera fler individer till våra insatser och därmed bidra till att fler, kanske tidigare missgynnade grupper, ges ökade möjligheter.

För att skapa ett mer hållbart arbete där fler gör stegförflyttningar mot arbete och studier önskar vi utveckla vårt arbete med samordnade och samtidiga insatser. För att stegförflyttningarna ska bli fler men framförallt mer varaktiga önskar vi fortsätta utveckla samverkan och värna om att kartlägga hela livssituationen och ge även basala insatser parallellt med mer arbetslivsinriktade insatser. Ett led för att göra stegförflyttningarna än mer hållbara är att fler också fullföljer reguljär utbildning och för att främja detta behöver även utbildningsaktörer adderas in i ett framtida ESF+ projekt och då inte minst regionens Folkhögskolor.

Projektägarskap

Som eventuell framtida projektägare är vi medvetna om den ökade medfinansieringsgraden och med vår rådande goda ekonomiska situation står vi väl rustade inför denna förändring. Vi är väl förberedda för den nya programperioden och kan vid ett beviljande av ett genomförandeprojekt starta redan den 1 mars 2023.

